

Kedves Testvéreim a Krisztusba vetett hit által!

Jól ismert bibliai történetet hallottunk az igeolvasásnál: Zákeus történetét. Az óvárosi gyülekezetben eltöltött 22 évem alatt már több ízben is hirdettem igét ennek a szövegnek alapján. Ma újból ezt teszem.

Az oka egyszerű: ismét olyan üzenetet értettem meg az igéből, ami új, és amit nagy jelentőségűnek tartok. Ezt szeretném veletek megosztani.

Felvezetésként arról szólok, hogy a nagyobbik fiam 1 hete szilveszterkor részt vett egy 2000 fős keresztyén ifjúsági találkozón Németországban, és a konferencia igazán lélekemelő volt, alkoholfogyasztás és bármilyen egyéb tudatmódosítások nélküli. Imádkoztak és tanultak.

Mármost ezen a konferencián az egyik előadó mesélte, hogy még a valamikori Szovjetunióban utazva már igencsak éhes volt, amikor a repülőn végre meghozták az ételt. Nagy felületen kicsi étel és hozzá kenyér bőségesen. Az előadónk csodálkozva látta, hogy útitársai nem igen ettek belőle, de ő bizony éhes volt, úgyhogy mind megette. Néhány perc múlva aztán kiderült, hogy a megevett étel az előétel volt, és végre hozták a főételt. A konferencia előadója egy életre megtanulta a különbséget az előétel és a főétel között. A konferencián azt kérte a fiataloktól, hogy a konferencián való részvételt és annak tanulságait-élményeit tekintsék pusztán előételnek, és főételnek azt, amit majd ennek alapján meg fognak valósítani Isten segítségével otthon és mind azokon a helyeken, ahová harcosokul küldi őket az Úr.

Testvéreim! Elgondolkodtatott engem ez a történet, illetve ennek tanulsága. Méghozzá azért, mert azt gondolom, keresztyéneként azt szoktuk tekinteni fő ételnek, ha Jézussal élő kapcsolatunk van és az előétel, vagy a példatörténettől kicsit elrugaszkodva akár a ráadás, a desszert nem más, mint az ehhez társuló mindenféle vonzatok, mint például gyülekezet, Biblia, szocialitás, teológia és így tovább. Ez a teológiai nézet különösen kicsúcsosodik a misztikus, a pietista és a karizmatikus teológiában. A misztikus teológia titokzatos tanok és különös vallásgyakorlatok által olyan emelkedett lelkiállapotot tud biztosítani az illetőnek, ami által a megtérését élete végéig a maga különleges megtapasztalásaiban újra meg újra átéli, vagy magasabb szintre viszi. A pietizmus a latin pies – kegyes – kifejezésből ered, a lényege az, hogy erős, személyes érzelmi élmények és szigorú vallásgyakorlatok által az illető a megtérését élete végéig intenzíven ápolja, újraéli. A karizmatikus irányzat a görög karizma – kegyelmi ajándék – kifejezésből ered, a lényege az, hogy erős pszichés élmények és lendületes vallásgyakorlatok által az illető a megtérést élete végéig intenzíven ápolja.

Szomorúan mondom, hogy sok magát keresztyénnek tartó embernél nincs tényleges személyes közösségvállalás, követés és kapcsolat Jézussal, így tehát ők valójában nem keresztyének, de ugyanilyen szomorúan kell szólnom arról is, hogy az egyháztörténet markáns misztikus, pietista és karizmatikus csoportjain kívül más karakteres csoportokat nehéz lenne megneveznem, ahol személyes, élő hit lenne jellemző a keresztyénekben. Most jóhiszeműen ezen az istentiszteleten tekintsük magunkat úgy, mint ha keresztyének lennénk, Krisztussal élő, személyes közösségben élő emberek, akik a fő ételnek a Krisztussal való közösséget tekintik. Hiszen ez a lényeg, nem? Micsoda lehetőség volt 2000 éve, hogy Jézus kortársai tanítványokká válhattak. Ők Isten országának a boldog polgárai voltak. Csak úgy ették a főételt, a Jézussal való közösséget. Mint például Zákeus is.

Tatabánya-Óvárosi Református Gyülekezet

Hamar László lelkész

Elhangzott 2023. január 8-án.

Csakhogy ez nem így van. Botránkoztató lesz, amit mondok, kérem, türelemmel hallgassátok végig!

A Jézussal való szent, élő, személyes közösség nem a főétel. A főétel tudniillik az, hogy a Jézussal való hitkapcsolat által milyen őszinterint való változás történik a hívő emberben.

A főétel nem az, hogy mekkora lelki élmény egy fantasztikus igehirdetést, igehirdetőt meghallgatni, aminél általában a reformátusok jók szoktak lenni, ha szabad emberileg ilyet mondani. A főétel nem az, hogy a nyelveken szólás, vagy a gyógyítás, vagy a prófétálás kegyelmi ajándékai, amit a karizmatikusok annyira kedvelnek, meg vannak-e? A főétel nem az, hogy a pietista keresztyén újra-meg újra el tudja-e magát sírni, valahányszor csak bizonytságot tesz az ő bűneiről, vagy Jézus szeretetéről. A főétel nem az, hogy a misztikusok a szent alkalmakon való részvételeken mekkora a lelki békére lelnek, vagy mekkora megvilágosodást élnek át? A főétel az, hogy miután a Jézussal való kapcsolatomban mintegy előételként ettem Jézusból, az ő vele való közösségből, az ő tanításából, az ő megváltásól, az ő akaratóból, az ő szeretetéből, ez után megtörténik-e az, hogy a főételnek nekilátva élek többé nem én, hanem él bennem a Krisztus. Hogy akaratomat keresztre feszítem, mert Jézus akaratót figyelem és teszem. Hogy értelmemet elmém megújításával keresztre merem-e feszíteni, hogy Isten újjá teremtsen. Hogy nem azzal elégszem meg, hogy most jó vagyok, hanem az feszít belülről, hogy jobb legyek. Hogy nem azzal elégszem meg, hogy másokhoz képest jobb vagyok, hanem magamhoz képest minden nap jobb próbálok lenni. Hogy nem elégszem meg azzal, hogy én végre megtértem, hanem ráébredek egy elemi erejű felelősségvállalásra e világért, amiben fájdalmat és szenvedést vállalva, a megbocsátás és a türelem jegyében mintegy vesztésként szolgálom az embereket. Nem kiszolgálom az emberek vágyait, hanem szolgálattal élek feljűk. Az én történetemet be tudom-e helyezni alázatosan Isten üdvörténetébe, ahol bizony aligha én vagyok a főszereplő. Krisztus szolgáló szolgálja vagyok-e?

Testvéreim! A főétel nem a Jézussal való élő kapcsolat. A főétel az, hogy ez a Jézussal való élő kapcsolat valami istenire serkent. De nem valami isteni élményre, hanem a saját magam életútjának radikális megváltoztatására, vagy életem radikális döntéseinek meghozatalára és véghezvitelére. A főétel nem az, hogy 2000 hívő fiatalember alkohol és más kellemes hangulatot adó szer és cselekvés nélkül egy akarattal néhány napig tudott egy isteni szilvesztert átélni. A főétel az volt, hogy hazamenve só és kovász kell, hogy legyenek a világban. Jelekké kell, hogy váljanak. Ez a főétel.

És most szeretnék a zákeusi történetre kitérni. Először is azzal kezdem, hogy Jézus asztalközösséget vállalt egy korrupt vámszedővel. Jézus egész életét jellemezték az asztalközösségek. Még a bűnösökkel is hajlandó volt egy asztalhoz ülni – a farizeusok nem csekély botránkozására. Ez történt például Lévi házában, Jézus nyilvános működésének mindjárt a legelején. Meg is kapta érte a „vámszedők és bűnösök barátja” meg a „falánk és részeges ember” címkéket. Pedig ő nem csak a megbélyegzett emberekkel vállalta az asztalközösséget, hanem épp oly szívesen tett eleget a farizeusok meghívásának is. Bárkivel kész volt együtt vacsorázni, aki meghívta őt. A kérdés csak az volt, hogy ki hajlandó vele egy asztalhoz ülni, ha a társaságában bűnösnek bélyegzett emberek is vannak. Jézus nem tartott tőlük három lépés távolságot, a farizeusok viszont tartottak attól, hogy a tisztátalanok között maguk is tisztátalanok lesznek.

Tatabánya-Óvárosi Református Gyülekezet

Hamar László lelkész

Elhangzott 2023. január 8-án.

Vajon mivel magyarázható, hogy Jézus ilyen nagyra becsülte a terített asztal körüli együttlétet? A nyitott szemű olvasó figyelmét aligha kerülheti el, hogy ez a nagyrabecsülés az egész Biblián végigvonul, a patriarchák korától Mózesen, Dávidon és a prófétákon át egészen Jézus koráig. Sőt, mikor a zsoltáríró Istennek mindenre kiterjedő gondoskodó szeretetét kívánja ábrázolni, akkor ezt mondja: „Asztalt terítesz nekem, megkened fejemet olajjal, csordultig van a poharam.” És az Isten eljövendő országáról szólva megint csak a terített asztal képét használják a bibliáírók.

Az ünnepi lakoma mindenekelőtt a határtalan bőség szimbóluma. A dúsan terített asztalról mindenki annyit szedhet magának, amennyit csak megkíván. Semmiből sincs hiány, ami szem-szájnak ingere. Azután: az ilyen alkalmak alaphangulata a vidámság, az öröm. Koccintanak, tréfálkoznak, jóízűeket nevetnek. És ezzel máris itt vagyunk a harmadik jellemző vonásnál, ami nem más, mint maga a baráti társaság. Az ünnepi ebéd vagy vacsora nem arra való, hogy mihamarabb tömjük tele a hasunkat, aztán gyorsan gyerünk tovább (ahogy ez a mai közétkezdékben történni szokott), hanem az étel elfogyasztása után még órákig együtt maradnak, beszélgetnek. Ez a kötetlen, felszabadult együttlét nemegyszer a kölcsönös közeledés, barátkozás vagy összebékülés alkalmá is. (Üres hassal ez nehezebben megy.) Nos, ehhez az ősi tradícióhoz kapcsolódott Jézus – szavakban és tettekben egyaránt.

Ott tartunk, hogy Jézus ígénk alapján Zákeussal asztalközösségben volt. Csodálatos dolog volt ez, és az igehirdetésem előtt talán sokan azt mondtuk volna: Zákeusnak ez volt élete főfogása. Olyan testi-lelki élménye volt, ami csak keveseknek adatott meg. Jézus a barátja lett. Csakhogy a történet azzal folytatódik, hogy Zákeus elkezdi fogadkozni, hogy amit elcsalt, annál az akkori kor szokásához képest, vagyis a két-háromszoros kártalanításához képest ő négyszeres kárpótlást ad a kárvallottjainak és a pénzét úgy osztja majd a szegények közt, ahogyan csak bírja. Erre a túlzónak tűnő fogadkozásra Jézus meglepő módon nem azt mondta, hogy „nana, azért nem kell a ló túloldalára átesni”, hanem azt mondta: ma lett boldogsága ennek a családnak. Miért mondta ezt? Azért, mert azt látta: Zákeusban valami örökre megváltozott. Eddig a pénz annak az eszköze volt, hogy neki jó legyen, de ezen túl a pénzt annak eszközéül látta már, hogy másokat szolgáljon. Isten áldott eszközéként indult neki határozott koncepcióval élete folytatásának. Meg lett a meder, és indult a folyás. Egy mindent örökre megváltoztató folyamat elindult. És ez volt a főfogás. Ez a csúcspontja a történetnek.

Mondok más példát is a bibliából: Amikor a 10 leprás meggyógyításánál meggyógyult a 10 leprás, akkor 9 ezt gondolta a fő fogásnak. Egy azonban azt, hogy örökre hálás legyen. A többi 9 azt élte át, hogy most már egészségesen a többi egészségeshez képest le vannak maradva esélyegyenlőségben, hiszen évek óta nem dolgozhattak és a családjukkal való kapcsolatuk is meggyengült. A tizedik viszont azt élte át, hogy nem a többiekkel való összevetéstől fog függeni a boldogsága, hanem attól, hogy önmaga ellehetetlenült állapotához képes előremozdította Isten és az ő prófétája: Jézus. Ez olyan hálaérzést adott számára, ami örökre erő lesz neki, hogy áldottként éljen. Ez a hálaérzet, ami elindította a hála folyamatot: ez a főfogás. Nem a Jézussal való találkozás és a testi betegségből gyógyulás. Nem az, hogy mi történt, hanem az, hogy általa mivé lett, mivé lesz?

Befejezésül Jézusnak még egy tanításáról kívánok szólni:

Amikor a nyilvános működése elején elképesztő isteni tanításokat mondott az úgynevezett hegyi beszédben, akkor mindenki ledöbbenve hallgatta. Életük addig legnagyobb élménye volt. A látszólagos főfogás. Jézus azonban nagyon józanul azzal zárta beszédét: Ha valaki hallja az Isten tanítását, de nem cselekszi, az hasonló ahhoz a bolondhoz, aki homokra házat épített, s mivel a ház szép volt, ezért úgy érezte: akkor hát minden rendben van, a dolgok jól vannak. De amikor a ház alapját megpróbálták a szélsőséges éghajlati viszonyok, eső, árvíz, szél, szárazság, akkor a ház összedőlt. Csak az, aki hallja Jézus szavait és onnantól meg is cselekszi, amire az utasítja, csak az menekül meg. A többi, az élmény, az „aha” érzés, a szent érzés, a megrendült lelkiállapot, a megvilágosodás, mind ezek csak előételek.

Testvéreim! 14 éves korom óta elemi erejű öröm számomra a jó igehirdetés hallgatása. Egy jó egyházzenei mű hallgatása szintén nagy élmény nekem. Egy jó hit-és szeretetközösség is az, mint amilyen a mi gyülekezetünk. Egy-egy eltalált szó, mondat is az. Bizonyos szent könyvek, építő irodalmak is felemelik a lelkemet. Néha misztikus közös imák is. Sajnos mégis azt kell mondanom: ezeknek nincs jelentősége. Ezek előételek, vagy desszertek. A kérdés az: engedem-e Istennek, hogy naponta vezessen? Engedem-e, hogy a hitem ne szorongásoldássá, vigasztalássá, valamilyen vallási intézményben éléssé fajuljon, hanem életprogrammá, napi paranccsal? Elindulok-e naponta a keresztemet felvéve? Sajnos jellemző módon ezt a keresztet, aminek a hordozásáról Jézus tanít, ma úgy szokás félreértelmezni, hogy ez az élet problémáinak keresztje. Csakhogy Jézus korában a kereszt a kivégzésre indulók eszköze volt. Vedd fel a keresztedet, vagyis indulj neki annak, amivel keresztre feszíted a magad önzését és ami miatt keresztre feszíthetnek, életedet megtámadhatják mások. Ez a főfogás. Az a főfogás, ami az istentisztelet után fog történni. Az istentiszteletünk csak előétel volt. Persze lehet főfogás az istentisztelet akkor, ha utána nincs főfogás. Jézus azonban az utolsó ítéletről szólva világosan tanított, hogy Isten az életünk egésze alapján fog ítélni. És nem a vasárnap 10-11 óráig való időszakban, amikor valahogy könnyebb és jó érzés keresztyénnek lenni, Jézust szeretni. Jaj, nekünk, ha a hitünk, keresztyénségünk abban fullad ki, hogy a vallás által a családi és egészségügyi problémáinkra egyfajta isteni, vallási megoldást, vagy olcsó megbocsátást várunk. Jaj, nekünk, ha az erények lázba hoznak, ugyanakkor a józanság lelke nélkül kisebb-nagyobb jócselekedeteinktől-erényeinktől hősöknek képzeljük magunkat, miközben a szentség vágya keveredik az önmagunkkal való elégedettség sóvárgásával. Jaj, nekünk, ha életünket fogyasztói társadalmunkból eredő beidegzettséggel a nem hívőkkel azonos bevásárlási listával éljük, s komolyan hisszük, hogy a jószándékainktól Isten meghatottan fog majd üdvözíteni. Jaj, nekünk, ha csak azért keresünk szent embereket és helyeket, hogy általuk ők jelképezhetik, vagy helyettesíthetik az elköteleződésünket, az értelmünk és testünk isteni igába való befogását. Jaj, nekünk, ha a vallásos borzongatásainkat, vagy teológiai megvilágosodásainkat összetévesztjük az üdvösség útján való járással. Jaj, nekünk, ha a jót is csak azért tesszük, hogy jobban érezzük magunkat. Jaj, nekünk, ha erények és mindenféle jónak tűnő dolgok zavaros rendszerében kapkodva hős harcosoknak képzeljük magunkat. Jaj, nekünk, ha egyházi potyautasokként az egyház áldásaihoz odatartjuk a markunkat, de az áldozatvállalás tekintetében előre engedjük a többieket, vagy be sem állunk a sorba.

Testvéreim! Sem Jézus előtt, sem Jézus után senkinek nem sikerült az Istennel való helyes, élő kapcsolatát és az értelmes életet élését úgy megvalósítani, mint Jézusnak. És senki mással való közösségben, szent személybe való belekapaszkodásban sem sikerült előtte sem és utána sem, csak Jézussal sikerül ez a mindenkor hívő embernek. Ezt az eledelet, ezt a fogást meg kell enni. Aki Jézus kikerülésével akar üdvözülni, az elmulasztja az örök élet kenyerének megevését. De a fő fogás nem az, hogy van Jézusba vetett hitem, hogy napjaink igénytelen szóhasználatával mondjam: bírom őt! Nem ez a főfogás, nem az én Jézusba vetett szimpátiám hite, hanem az, hogy Jézusnak érvényesül-e a belém vetett hite, az, hogy az ő akaratát keresem és cselekszem-e? Csak az számít, hogy mit tesz velem folyamatosan, nap, mint nap Jézus! Mi változik bennem? Rámondom-e az áment a mindennapi isteni parancs szerint élésre? Felelős hívő emberként élek-e?

Az előétel lehet, hogy jobbnak tűnik olykor. De a fő étellel kell jóllakni. Mert az hívatott arra, hogy a lehető legjobban tápláljon! Ne érzük be kevesebbel! Ámen.